

سه شنبه 9 آبان 1391 - 14 ذي الحجه 1433 - 30 اکتبر 2012

رویدادهای مهم 9 آبان ...

رویدادهای مهم 9 آبان در گذر تاریخ

* واگذاری امتیاز کشتیرانی در کارون به انگلیسی ها در زمان ناصرالدین شاه قاجار (1267 ش)
* تصویب انقراض حکومت قاجاریه توسط مجلس و آغاز دیکتاتوری «رضا خان پهلوی» (1304 ش)

* تصویب قانون سربازگیری در مجلس شورای ملی در جریان جنگ جهانی اول (1294 ش)
اشاره:

به دنبال تاخت و تاز نیروهای بیگانه در کشور در جریان جنگ جهانی اول و به خطر افتادن استقلال ایران، و همچنین ضعف قوای غیر منظم و محدود ژاندارمری موجب شده بود که در مقابل یکه تازی بیگانگان، هیچ اقدامی از سوی دولت انجام نگیرد و فقط در برخی مناطق، افراد محلی از سر غیرت ملی در مقابل بیگانه مقاومتی کنند، که آن هم به سبب نابرابری تعلیمات و تجهیزات چاره ساز نبود. از این رو، مجلس، بهترین راه را جمع آوری سرباز از ولایات و روستاها پیش بینی کرد و قانون سربازگیری را به تصویب رساند. به موجب این قانون، هر روستا، برای تدارک عدهای سرباز برای حکومت، تعهد می نمود و در مقابل، دولت، خرج سرباز و کمک مالی به خانواده او را عهده دار می شد.

رویدادهای مهم 14 ذي الحجه در گذر تاریخ

* وفات آیت الله شیخ محمدباقر بیرجندی، از علمای بنام قرن چهاردهم (1352 ق)
اشاره:

آیت الله شیخ محمدباقر بیرجندی در ربیع الاول 1276 ق در روستای «گازر» - از توابع قائن - در خانواده ای اصیل و با سابقه علمی دیده به جهان گشود و پس از طی دوران کودکی، ادبیات و علوم بلاغت را نزد والد بزرگوارش شیخ محمدحسن قائنی فراگرفت. مرحوم بیرجندی، 12 ساله بود (1288 ق) که به سوی قائن حرکت کرد و در مدرسه جعفریه ساکن شد و نزد برادرش حاج ملامحمدعلی و اساتید دیگر (هم چون سیدابوطالب قائنی) ادبیات و معانی و بیان را تکمیل نمود. علامه بیرجندی پس از عزیمت به مشهد مقدس و در سن 14 سالگی (1290 ق)، به مدرسه میرزا جعفر رفت و در مدت چند سال، برخی از کتب فقهی و اصولی (معالم، قوانین و شرح لمعه) را نزد میرزاهدایت الله مدرس ابهری و کتابهای شیخ انصاری (رسائل و مکاسب) را نزد شاگردان شیخ فراگرفت. حکمت و فلسفه را نیز نزد میرزا علی رضا مدرس سبزوری و علوم تجدد و قرائت را در محضر ملاعلی مزینانی آموخت. وی در این مدرسه در کمال اعزاز و احترام بود و حجره مرحوم شیخ رئیس قاجار را بدو داده بودند و به توصیه اعتصام الملک، رکن الدوله، فرمانروای خراسان، و میرزا سعیدخان، متولی آستان قدس، کمال احترام را بدو می کردند. استاد وی، میرزاهدایت الله ابهری بارها گفته بود: «من درس را تنها برای ایشان می گویم، زیرا که شیخ بهایی در عالم رؤیا سفارش او را به من فرموده است و گفت که او در آینده به مقاماتی عالی خواهد رسید». شیخ محمدباقر بیرجندی در 20 سالگی (1296 ق) رخت سفر به تن کرد و آهنگ نجف نمود. وی درحالی که فاضلی کوشا و درس خوانده بود و در فقه، اصول، کلام، فلسفه و ادبیات دستی توانا داشت، در حلقه درس اساتید نام آور نجف اشرف شرکت جست و در فقه، اصول، درایه و رجال از محضر آنان استفاده های فراوانی برد. با ورود آیت الله میرزا شیرازی به سامرا (1293 ق)، حوزه علمیه پر عظمت و باشکوهی در آنجا تشکیل گردید که چشم روزگار، مانند آن را کم تر دیده بود. از این رو، اکثر درس آموختگان نجف، پس از چندی راه به سامرا می سپردند تا از برکات وجودی میرزای شیرازی و شاگردان او بهره برند. مرحوم علامه شیخ محمدباقر بیرجندی نیز در سال 1300 ق به سامرا رفت و سالیانی چند در فقه و اصول از محضر فقیه فخرآفرین شیعه، حضرت میرزای شیرازی (د. 1312 ق)، بهره های فراوانی برد. وی هم زمان در علم حدیث و رجال از محضر محدث جلیل، میرزا حسین نوری (د. 1320 ق) - صاحب مستدرک - استفاده کرد و مورد توجه فراوان آن دو قرار گرفت. میرزای شیرازی که استعداد او را در فقه دید، بدو دستور داد که در این علم، کتاب بنویسد و او به تألیف کتاب وثیقه الفقهاء و ایضاح الطریق مشغول شد. زمانی که جلد اول آن به پایان رسید، تقدیم محضر استاد نمود و میرزا پس از آن که یکی دو ماه آن را مطالعه فرمود، او را تحسین کرد و با تأکید و تکرار بدو گفت: «بنویس! بنویس!» علامه شیخ محمدباقر بیرجندی پس از رسیدن به مقام عالی اجتهاد و کسب اجازات متعدد اجتهادی و روایتی از اساتیدش در 30 سالگی (1305 ق) رهسپار حج بیت الله الحرام و مدینه منوره شد و پس از بازگشت از سفر حج، به سوی زادگاه خویش آهنگ سفر کرد و در آنجا رحل اقامت افکند. در بیرجند پس از ازدواج، به تألیف و تصنیف، تدریس علوم دینی و تربیت شاگردان، افتاء و پاسخ گویی به پرسش های مردم، اقامه جمعه (که آن را واجب تعیینی می دانست) و جماعت پرداخت. هم چنین منزل او محل رفع دعاوی و خصومات مردم و قضاوت شرعی بود و به عنوان حاکم شرع به اجرای احکام دین (مانند: طلاق زانی که شوهران آن ها مفقود شده

بودند) می‌پرداخت، و البته در اواخر عمر شریفش از قضاوت دوری می‌کرد. همه مردم منطقه قائن و بیرجند و مردمان افغانستان - از سنی (حنفی) و شیعه - در مسائل مذهبی، بدو مراجعه می‌کردند و او برحسب هریک از مذاهب، فتوا صادر می‌کرد و در خطابات رسمی از سوی علمای هرات و دولت افغانستان، از او به «مفتی‌الفریقین» تعبیر می‌شد. وی عقیده داشت هرکس باید برای روز جهاد، آماده باشد و واجب است فنون نظامی را فراگیرد و لذا هر روز تفنگش را برمی‌داشت و با گروهی از بزرگان و رؤسای شهر به صحرا می‌رفت تا تمرین تیراندازی نمایند و فنون رزم را بیش از پیش فراگیرد. حتی به برخی از جوانان، از زکات و حقوق شرعی مالی می‌پرداخت تا در تیراندازی استادی ماهر شوند و به گروهی دیگر آموزش دهند. همچنین دو نفر از کسانی که در تیراندازی و کار با سلاح گرم مهارت داشتند استخدام کرده بود، که خبر این حرکت و اقدام در چند شماره روزنامه «حیل‌المتین» درج شد. او همه روزه به تدریس فقه و اصول می‌پرداخت و از این رهگذر، گروه بسیاری از فضلاء قائن و بیرجند را در دامان خویش پروراند که برخی از ایشان عبارت‌اند از: آیت‌الله حاج شیخ محمدحسین آیتی بیرجند (۱۳۹۲-۱۳۱۰ق)، صاحب بهارستان و مقامات معنوی و آیت‌الله شیخ جواد عارفی بیرجندی. از آن مرد بزرگ، کتاب‌های فراوانی در رشته‌های مختلف علوم اسلامی چون: فقه، اصول، حدیث، تفسیر، تاریخ، کلام، رجال و درایه، قرأت و تجوید، شعر و ادب، به‌جای مانده که شمار آن‌ها به ۶۲ اثر می‌رسد و اکثر آن‌ها به خط شریفش در کتابخانه مرحوم آیت‌الله العظمی نجفی مرعشی موجود است. آیت‌الله شیخ محمدباقر بیرجندی سرانجام پس از عمری تلاش و کوشش در راه اعلا‌ی کلمه حق، در ذی‌الحجه الحرام سال ۱۳۵۲ هجری قمری در سن هفتاد و شش سالگی چشم از جهان فروبست. پیکر او را در مدرسه معصومیه غسل دادند و پس از تشییعی کم‌نظیر، در مقبره مخصوص خویش به خاک سپردند.

* تاجگذاری «محمدعلی شاه قاجار» ششمین پادشاه سلسله‌ی قاجاریه (1324 ق)
اشاره:

پس از مظفرالدین شاه، فرزند ارشدش، محمدعلی میرزا، که در دوره‌ی کسالت پدر در تهران حضور داشت به پادشاهی رسید. محمدعلی شاه در 1289 ق در تبریز به دنیا آمد و مادرش ام‌الخاقان، دختر امیرکبیر بود. وی از سال 1313 ق ولیعهد و فرمانروای کل آذربایجان بود. با این که قانون اساسی در هنگام حیات پدرش به امضای مظفرالدین شاه رسیده بود ولی اکثر آزادی خواهان می‌دانستند او کسی نیست که به مشروطیت وفادار بماند و بر سر قول خود باقی باشد.

* ولادت آیت‌الله «شیخ مرتضی حائری یزدی» عالم و فقیه جلیل (1334 ق)
اشاره:

آیت‌الله شیخ مرتضی حائری یزدی فرزند آیت‌الله شیخ عبدالکریم، مؤسس حوزه‌ی علمیه‌ی قم، در شهر اراک به دنیا آمد. پس از طی تحصیلات مقدماتی و ادبیات، سطوح عالی‌ه را در قم نزد آیات عظام سیدمحمدتقی خوانساری و سیدمحمد محقق داماد به اتمام رسانید و در درس خارج والد معظم و آیت‌الله حجت (پدر همسرشان) شرکت نمود. معظم له مدتی در حوزه‌ی علمیه‌ی قم سطوح عالی‌ه را تدریس می‌فرمود و از سال 1326 شمسی به تدریس خارج فقه و اصول اشتغال داشت و شاگردان بسیاری را پرورش داد. این عالم بزرگ، کلیه‌ی دروس فقه و اصول خود را شخصاً به رشته‌ی تحریر درآورد که هم اکنون یک دوره‌ی کامل اصول فقه و نیز کتاب‌های طهارت، خمس، مکاسب و قسمتی از بحث صلوة، از ایشان در دست است. یک جلد از مکاسب این فقیه جلیل نیز به نام اِتِّغَاةُ الْقَضِيَّةِ فِي شَرْحِ الْوَسِيْلَةِ به چاپ رسیده است. این عالم ربانی علاوه بر مقام علمی، از نظر تقوی، زهد و وَرَع نیز زبانزد همگان بوده است. آیت‌الله مرتضی حائری یزدی بر رفع حوائج نیازمندان و رسیدگی به مستمندان نیز سعی وافر داشت. این فقیه جلیل سرانجام در 25 اسفند 1364 به ملکوت اعلی پیوست و در جوار حضرت معصومه (س) جای گرفت.

درگذشت «آیت‌الله شیخ فیاض زنجانی» عالم مسلمان (1360 ق)
اشاره:

آیت‌الله شیخ فیاض زنجانی در سال 1285 ق در یکی از روستاهای اطراف زنجان به دنیا آمد. وی ابتدا نزد پدرش به فراگیری علوم دینی پرداخت و سپس در تهران از محضر دانشمندان گرانقدر عصر خود همچون میرزا ابوالحسن جلوه و میرزا محمدحسن آشتیانی و... بهره برد تا به اجتهاد دست یافت و پس از دست‌یابی به مراتب والای علمی و مهارت کافی به تدریس پرداخت. از جمله خصوصیات اخلاقی آیت‌الله فیاض در کلاس درس این بود که علی‌رغم توانایی علمی و تسلط کافی بر مطالب درس، در موقع اشکال درس شاگردان، سکوت می‌کرد و به حرف آنان گوش می‌داد و سپس با او به بحث می‌پرداخت. اگر در ضمن بحث، صحت گفته‌های شاگردش با دلیل و برهان برای او مسلم می‌شد، در کمال فروتنی و تواضع می‌پذیرفت. ایشان کتبی درباره‌ی احکام اسلامی تالیف نموده است که کتاب الاجاره و ذخایر‌الامه از آن جمله‌اند. سرانجام این عالم ربانی در حالی که مرجعیت مردم زنجان را برعهده داشت در 75 سالگی درگذشت و در همان دیار به خاک سپرده شد.

* درگذشت دکتر «احمد الملط» مبارز مسلمان مصری (1415 ق)
اشاره:

دکتر احمد الملط از مبارزان مسلمان مصری، در دوران تحصیل با حسن البتاء بنیانگذار جمعیت اخوان المسلمین مصر، آشنا شد و پس از چندی به این جمعیت پیوست. دکتر احمد الملط در نخستین جنگ اعراب با رژیم صهیونیستی در سال 1948 م در جبهه‌های نبرد، حضوری فعال داشت. او علاوه بر شرکت در جبهه‌ی جنگ با صهیونیسم، در جهاد و مبارزه علیه نیروهای اشغالگر انگلیس در کانال سوئز، شرکت فعال و مستقیم داشت. این پزشک مسلمان در دوران اشغال افغانستان توسط نیروهای شوروی، در جهاد مردم افغان شرکت جست و این همکاری تا پایان اشغال و طرد نیروهای بیگانه از این کشور ادامه یافت. پس از آن، بوسنی، شاهد حضور دائمی دکتر احمد الملط در جبهه‌های نبرد علیه صرب‌ها بود. جمعیت پزشکان مسلمان که در هم‌هی حوادث تلخ، نظیر جنگ، زلزله و سایر وقایع پیش بینی نشده به یاری و کمک آسیب دیدگان می‌شتافت توسط وی تاسیس شد و خود، ریاست آن را به عهده داشت.

سرانجام دکتر احمد الملط قائم مقام رهبري جمعيت اخوان المسلمین کشور مصر، پس از انجام مراسم حج سال 1415 ق، در مکه ي معظمه درگذشت و در قبرستان بقیع در مدینه به خاک سپرده شد.

رویدادهای مهم 30 اکتبر در گذر تاریخ

- * مرگ فلینی، فیلم ساز برجسته ایتالیایی (1993م)
- * تولد «؛ تئودور داستایوسکی» شاعر و نویسنده برجسته روسی (1821م)
- * تولد «؛ ازار لومیس پاؤند» شاعر و نویسنده معروف آمریکایی (1885م)
- * درگذشت «؛ هانری دونان» مؤسس صلیب سرخ جهانی (1910م)
- * جدایی مجارستان از اتریش (1918م)
- * تأسیس نخستین «؛ سینماتک» رسمی جهان در استکهلم سوئد (1933م)
- * اعدام «؛ ویدکوم کیس لینگ» سیاست مدار نروژی (1945م)
- * برپایی کنفرانس صلح خاورمیانه در مادرید در چهارشنبه سیاه (1991م)